

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt LI. Diuini iudicij æquitas, etiam in Phoca Imperatore, alijsq[ue]
Principibus violenter occisis, manifestatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

556 Cap. LI. Diuini iudicij aequitas, etiam in Phoca Imperatore, lum, teruncium, panis frustum pauperi esurienti non vult expendere. Quid ergo mirum, si Deus illius misericordiã non tangatur, qui sui ipsius non miseretur?

CAPVT LI.

Diuini iudicij aequitas, etiam in Phoca Imperatore, alijsq; Principibus violenter occisis, manifestatur.

I.

Vàm iusta fuerint in Mauritium, totamque eius domum iudicia Dei, vidimus; scire iam quis cupiet, quid autem Phocæ tyrannidem inuadenti, & exercenti, ex iudicio Dei contigerit? tum etiam, cur Deus eiusmodi, in Mundo finat esse Imperatores, aut Principes? Responſionem ex eodem Cedreno dabimus. Atque, vt æquitas diuina tantò fiat illustrior, Phocas ipse priùs describendus, suisque coloribus depingendus est. Phocas Imperium accepit Anno Mundi 150. CIO, XCD. à Christo nato 15XCV. & tenuit per octennium, factus de centurione Imperator. Statura fuit mediocri, deformis, terribilis aspectu, rubente capillo, supercilys coeuntibus, mento raso, cicatrice in mala notatus, qua ipso irascente denigrabatur: vinosus, mulierosus, sanguinarius, rigidus, in dicendo ferox, a miseratione alienus, moribus feris, hereticus. Vxor eius Leontia iisdem fuit moribus pradita. Illius atate omnis generis mala in humanum genus quasi exundarunt. Nam & hominum bestiarumq; mortua est immensa multitudo: & terra fruges negante, fames; tum grauissima pestes oborta sunt: hiemeq; fuerunt adeò saua, vt congelauerit mare, ac pisces perierint. Cùm Phocas Circensiu ludos edidisset, ac sub vesperam vino se ingurgitasset, & tardius rediret, clamauit populus: Exorere Phoca, cumq; non statim ad spectaculum procederet, vociferati sunt: Rursus vinum bibisti, rursus mentem amisisti? Ob quod conuicium insania correptus multis membra pracidit, multos necauit. Inter quos & Theodosiã inuocentẽ Mauritiij F. & viduam Imperatricẽ Constantinã Augustã, quæ frustra cù tribus suis filiabus in templũ profugit, nec satis secreta fuit in monasterium conclusa. Nam ita tractata est à tyranno, vt vel hinc tyrannus posset appellari. *Fama obinet, ait Cedrenus, aliò supra citatus, Theodosium, Mauritiij F. ad Cosroem lega-*

Georg. Cedren. in Phoca.

legatum, missis à Phoca ministris, Nicea captum, jussumq; necari, cum ad locum, cui nomen est Leucatta, pervenisset. Theodosium porro petivisse, ut prius quam necaretur, diuinis impertiri posset mysterijs. Quod postquam impetraverit, actis Deo gratijs, lapidem à terra sustulisse, eoq; ter pectus suum percussisse, ita orantem: Domine IESV Christe, tu scis, me nulli hominum injuriam fecisse. Nunc ergo mihi eueniat, ut tua iubet potentia. Hac fato caput fuisse amputatum, Quin etiam Narsetem Phocas, juramento violato, viuum combussit. Magnum hoc Romanis attulit dolorem. Nam ita formidolosus fuit Persis Narses, ut pueros ij quoq; suos nominando Narsete terrent. Ergone Phocæ tanta tyrannis impunita fuit? Nequaquam, sed quâ mensurâ ipse mensus alijs fuit, eadem illi remensus est alius. Nempe carnifex Mauritij factus, & ipse carnificem habuit. Solet enim DEVS uti tyranno, tamquã flagello, aut virgis, quibus cæduntur nocentes: ijs cæsis, virgæ in ignem conijciuntur.

Igitur VI. Anno, Crispus Patricius, injustas cades, aliq; Phoca facinora intueri non sustinens scribit ad Heraclium Patricium, Africa Præsidem: hortaturq; ut suum filium Heraclium & Nicetam Patricium Gregora F. eius legatum mittat aduersus Phocam tyrannum. Audiebat enim hos rebellionem moliri. Nec frustra, nam cum Antiochiæ Iudæi in Christianos magnas turbas cierent, interim Heraclius, cum magna & armata classe Constantinopolim appellit, secum ferens etiam Seruatoris nostri imaginem, nullo manus ministerio factam. In portu Sophia, nauali prælio commisso inter Heraclium & Phocam, flagitiosus Phocas superatus in regiam confugit. Tum Photinus quidam, cuius uxori Phocas stuprum intulerat, in regiam cum militibus irrupit, Phocam ignominiosè solio deiecit, imperatoria veste spoliat, nigraq; circumdatum veste, & numellus inclusum, contemptim ad Heraclium deducit. Qui ut primùm conspexit Phocam: M ser, inquit itane Rempublicam gubernasti? at deploratu Phocas respondit: Tuum est, recliùs eam gerere. Illicò autem Heraclius iubet manus & pedes, mox humeros & pudenda amputari, tandem & caput. Trunci quod reliquum fuit, milites in foro Bouis combusserunt. Adjuuit Heraclij conatum etiam Crispus, gener Phocæ: quem Imperio potitus Heraclius Cappadocia Præsidem fecit. Sed

II.

cũ Crispus ibi seditionem moueret, Heraclius eum in senatum produxit: manuq̄ tenens chartam, in qua iudicia Prisci insidiarum in Heraclium erant scripta, eã caput Prisci pulsauit, dicens: Miser, qui ne socero quidem fidem prastiteris, quid faceres amico? Clericum ergo eum redigit, ac solum uertere iubet, isq̄ in exilio mortuus est. Porro quidam sanctus Monachus, Phoca imperante, DEVM ad disceptationem prouocans, quasuit, cur tam impium Christianis imposuisset Imperatorem? audiuitq̄, uocem, cum quidem neminem uideret, sibi dicentem: deteriorem alium inueniri potuisse nullum: ac hoc meruisse Constantinopolitanorum flagitia. Hęc Cedrenus de interitu Phocę, maioribus malis afflicti, quã ipse Mauritium afflixit. Nam iustissimus ille iudex, qui tyrannos plectit, per tyrannos; nec ipsis etiã postea parcit tyrannorum tyrannis. Hęc in rebus humanis rota est.

III,

Soluitur ex his etiã illa quęstio, cur Deus aut tam indignos, ob scelera; aut tam ineptos, ob socordiam avaritiamque; aut tam impios, ob crudelitatem; populo, aut regno, uel præsici, uel præsfectos, cum tanta Reipublicę clade, tam diu dominari (non enim dicam, regnare) patiatur? Solicitauit enim hęc cogitatio non prædictum Monachum tantũ, sed quotidie alios etiã multos, qui si Deum ad disceptationem prouocarent, non arguendi, sed abyssum iudiciorum eius laudandi animo; fortasse & ipsi uocem de cęlo audirent: deteriorem alium inueniri potuisse nullum: ac hoc meruisse Constantinopolitanorum (uel horum, aut illorum, qui maximẽ sub tyrannidis iugo gemant) flagitia. Enimuerõ si uocem de cęlo audire lubet, uocem ipsam Dei, nempe uerbum Dei audiant, in quo Principes ac Reges mali malis in pœnam dari ostenduntur. Quod uel in ranarum fabula & dure rege imposto docuit Phryx fabulator, apud quem, perisse quoddam tempore à Ioue rana dicuntur, sibi ut regem præsiceret. Exoratus Iupiter trabem ingentem in lacum deiicit. Quo sonitu turbata rana, refugere primũ, mox tamen speculari, quid accidisset. Cumq̄, trabem aspicerent natantem in aquis, subito in illam inuasere, cum magno contemptu, & per risum salutant appellantes regio nomine. Tum Iupiter immisit illis anguem aquaticum, Hydrum uocant: à quo, om̄i capti manderentur, serõ stulti uoti dementes ranunculos pœnitit.

suit. Sæpe in mundo hæc fabula agitur. Dat Deus clementem, dat mitem regem, quem cum proceres, cum populus non metuunt, pro ludicro rege habent, & agit quisque, non quod decet, sed quod placet: causa Deo datur, ut tyrannum immittat, ut sentiant se peccasse, qui jugum mite pati non potuerunt. Sed sacras potius Scripturas, quam fabulas profanas consulamus.

Primus Israëlitarum rex, adhuc insons Saul, populo fonti & regem insolenter petenti, non tam in ducem, quam in crucem datus est. Ita enim Samuel loquitur, eum non quæ juris, sed quæ moris sunt apud reges, facturum; quamquam ibidem etiam significetur, cur à Iudicum statu, ad reges populus prouocârit. *Fatum est autem, cum sensisset Samuel: posuit filios suos iudices super Israël. Fuitq, nomen filij eius primogeniti loel: & nomen secundi Abia, iudicum in Bersabee. Et non ambulauerunt filij illius in vijs eius: sed declinauerunt post auaritiam, acceperuntq, munera, & peruerterunt iudicium. Congregati ergo uniuersi maiores natu Israël, venerunt ad Samuelem in Ramatha, dixeruntq, ei: Ecce tu sensisti: & filij tui non ambulant in vijs tuis. Constitue nobis regem, ut iudicet nos, sicut & uniuersa habent nationes. Vides occasionem populo, immò & Deo datam, populo quidem, ut regem posceret, Deo autem, ut vel iratus petitioni annueret. Sæpe enim noxia postulantur; quare idem tunc est concedere, quod punire. Non ergo talia postulata vel à Deo, vel à Dei seruis approbantur. Iraque displicuit sermo in oculis Samuelis, eò quòd dixissent: Da nobis regem, ut iudicet nos. Et orauit Samuel ad Deum. Dixit autem Dominus ad Samuelem: Audi vocem populi, in omnibus qua loquuntur tibi: Non enim te abiecerunt, sed me, ne regnem super eos, &c. Dixit itaq, Samuel omnia verba Domini ad populum, qui petierat regem, & ait: Hoc erit ius regis qui imperaturus est vobis. Filios vestros tollet, & ponet in curribus suis facietq, sibi equites, & praecursores quadrigarum suarum: & constituet sibi tribunos & centuriones, & aratores agrorum suorum: & messores segetum; & fabros armorum, & currum suorum. Filias quoque vestras faciet sibi unguentarias, & focarias, & panificas. Agrus quoque vestros, & vineas, & oliueta optima tollet: & dabit seruis suis. Sed & segetes vestras, & vinearum redditus addescimabit, ut det eunuchis & famulis suis. Seruos etiam vestros & ancillas,*

IV.

1. Reg. 8. 11

1. Reg. 8. 6

1. Reg. 8. 10

560 Cap. LI. Diuini iudicij aequitas, etiam in Phoea Imperatore, ancillas, & iuuenes optimos, & asinos auferet, & ponet in opere suo. Greges quoque vestros addecimabit, vosq; eritis ei serui. Et clamabit in die illa a facie regis vestri, quem elegistis vobis: & non exaudiet vos Dominus in die illa, quia petistis vobis regem. Vides vt poena petentis, contentus est petitionis? Sed & ipse rex Saul, ob inobedientiam, inuidiam, & male tractatum Dauidem, aliaque de-

1. Reg. 31. 3.

licta, vulneratus est vehementer a sagittarijs, & arripuit gladium, & irruit super eum. Mortuus est ergo Saul, & tres filij eius, & armiger illius. & vniuersi filij eius in die illa pariter, &c. Et praeciderunt caput Saul, & spoliauerunt eum armis: & miserunt in terram Philistinorum per circuitum, vt annuntiaretur in templo idolorum & in populo. Et posuerunt arma eius in templo Astaroth, corpus vero eius suspenderunt in muro Bethsan. Puniuit ergo Saul Populum, & punitus est ipse quoque. Vbicumq; enim tale caput regit, Quid.

Iuuenal. sat. 5.

quid conspicuum pulchrumq; ex aquore toto est, Rex fisci est, ubicumque natat. Ipsum autem etiam Saulem, & quidem morte punitum esse, clarè affirmatur in libris Paralipomenon, his verbis:

1. Paralip. 10. 13.

Mortuus est ergo Saul propter iniquitates suas, eò quòd prauaricatus sit mandatum Domini, quod praeceperat, & non custodierit illud: sed insuper etiam pythouissam consuluerit, nec sperauerit in Domino: propter quod interfecit eum, & transtulit regnum eius ad Dauid filium Isai.

V.

Sic saepe rex in poenam datur, & si se ipsum non regit, poena afficitur, caditque, quia non erigit cadentes. Nec ob grandia tantum flagitia id fit; sed ob leuiora quoque delicta Deus pio ferro expiat. Hinc Iustinus, siue quicumque fuit auctor quaestionum, quae in Iustini operibus continentur, quaerit, cur Iosiam Regem Deus permiserit gladio cædi, cum vir sanctissimus fuisset? Cui quaestioni respondet his verbis: Ceterum luctuosum vita finem propterea Iosias retulit, quòd iustioni Hieremia non paruerit, qui ei ex mandato Dei dixerat, vt ne progredere- tur ad obuiandum regi Aegypti in bellum, sicut ait Hieremias. Quapropter vt eum purum à peccatis ex hac vita reciperet Dominus Deus, idè permisit illum inobedientia eius ferro Aegyptio poenas exoluere. Nimirum occidi Iosiam Deus permisit, vt eum à peccato purum reciperet, quia mortis poena expiatio fuit peccati, adeoque (quod idem est)

Iustin. quaest. 79.

est)

est) satisfactio pro peccato. Quemadmodum autem illa violenta mortis poena expiatio fuit peccati, ita cetera quoque poena, quae post peccatum a poenitentibus exiguntur, non sunt satisfactioes tantum coram hominibus, sed etiam coram Deo; neque solum in remedium contra futura, sed etiam in vindictam & compensationem praeteritorum exiguntur.

Post Christi tempora etiam Iosiam habuimus, vel in filio suo, ferro punitum. Nam, teste Baronio, Leo Imperator inter optimos plane fuisse Principes annumerandus, nisi suorum foribus propinquorum fuisset aspersus, eosque in aulam introduxisset. Etsi enim omni prorsus caruisset haeretica prauitatis contagio, quia tamen ipsos non cauit haeticos, quibuscum indulgentius egit, dum Basilisco Verinae coniugis germano pepercit, & Zenonem inexploratum adhuc sibi hominem haud probe de Catholica religione sentientem sibi generum & Imperij administratorem cooprauit, idcirco non solum a posteris minus laudatus est; verum etiam quia nequissimis hominibus viam strauit ad Imperium capessendum, nempe Zenoni, & Basilisco haeretico, qui post multa scelera tandem in tyrannum erupit; ideo is ipse Zeno, quem tamquam malum ouum fouit, filium eiusdem Leonis sustulit, creatusque Augustus Leoni successit; qui utique filium suum successorem & optauisset, & habuisset, in quo interempto, quis dubitet, iugulum ipsius fuisse petitum? Si enim in filio viuit pater, cur non etiam in filio occidatur?

De Wenceslao duodecimo Bohemiae rege scribit Aeneas Syluius, eum falsa politici statum ratione delusum, haeticis potestatem agendi, quae vellent, concessisse. Sed in mercedis locum, regnum illius tantis dissidijs perturbatum est, vt fuerit necessario ad arma recurrendum; sic enim se regnumque tueri conatus est. Verum ab omnibus desertus, vitam simul atque regnum amisit. Ita, quod sibi praesidium ratus est futurum, exitium fuit. Dignus est enim, quisquis DEVM, Dei que cultum deserit, vt & ipse a DEO deferatur. Quod ipsum Carolus Sigonius alio exemplo confirmat, apud quem *Agilulphus sine Gisulpho Longobardorum Dux, quod causa conseruanda pacis, in sua ditione, Catholicos & Arianos, quemque suis legibus ac ritibus viuere per-*

VI.

Baron. Tom. 6. An. 474. n. 2.

VII.

Aen. Sylu. l. 35. seqq. hist. Bohem.

Carol. Sigon. lib. 7. de regn. Ital. Genebrard. in Chron. An. 607.

B b b b

562 Cap. LI. Divini iudicij aequitas, etiam in Phoca Imperatore, misisset, cum suis praelio superatus ac casus est à Ciano Auarum rege, qui Forum Iulium vastavit; & Romildam Gifulphi coniugem, qua spem conjugij secuta urbem hosti tradiderat, probro affectam ac confupratam, palo per pudenda adacto defixit. DEVS enim, qui fidele ac sincerum obsequium sibi à Regibus exhiberi vult, Principes hoc tam acerbo Gifulphi supplicio cautiores effici voluit. Non enim sine causa per Moysen ita suos alloquitur: Recedite à tabernaculis hominum impiorum, & nolite tangere, qua ad eos pertinent, ne involuamini peccatis eorum. O misera tempora nostra! quibus inveniuntur tot homines, apud quos sacra hæc non aliter constant; pacis causa, quemque suis legibus ac ritibus viuere permittunt, & nesciunt, scriptum esse: Nolite iugum ducere cum infidelibus. *Qua enim participatio iustitia cum iniquitate? Aut qua societas luci ad tenebras? Que autem consuetudo Christi ad Belial? Aut qua pars fidei cum infidei? Quis autem consensus templo DEI cum idolis?* Templum igitur DEI prodit, qui suâ culpâ admittit, vt idolo, iuxta templum, locus detur, & cum CHRISTO Belial colatur. Quòd si igitur templum Dei quis destruat, an non dignus, vt & ipse destruatur? *Si quis templum DEI violauerit, disperdet illum DEVS,* ait Apostolus.

2. Cor. 6. 14.

1. Cor. 3. 17.

VIII.

Non aliam ob causam, quàm ob iniurias in Sedem Apostolicam, successoremque Principis Apostolorum Petri illatas, etiam Bardas atque Michaël Imperatores diuinitus missam, eamque durissimam subire vindictam meruerunt. De quibus ex multis testibus historicis Græcis eorum antiquiorem Ioannem Curopalatum audiamus. *Signa, inquit, primùm Bardæ interitum portendentia hæc fuere. Crinitarum stellarum exorsus, somniorum portentosa visio. Siquidem sibi visus est in somnis iste ad magnū templum, cum Michaële Imperatore accedere, quasi panegyris celebraretur. Ut igitur eò peruenire, & intra sacrum templum processere, existimabat se videre quosdam albis vestibus indutos præeuntes, qui ipsum ducebant ad cancellos altaris, nihilq; aliud conspexit, quàm in throno Patriarchæ sedentem quemdam senem, quem Petrum esse arbitratus est Principem Apostolorum, ad cuius pedes abiecit beatum Ignatium volutabatur, malorum, que sustinuerat, ultionem requirens, illum verò vni eorum, qui adierant, gladium dedisse, dixisseq; hoc: Deo*

Baron. Tom.
10. An. Dom.
867 ex Ioan.
Curopal.

inni-

inuifum (ita Bardam Caesarem appellan-
 tum frustatim concide, impiumq; filium, (hoc nomine Michaëlem
 Imperatorem indicantem) numerata in ijs, qui sunt in dextera parte,
 sed simile supplicium sume: Et somnium ita se habuit. Itaq; non multo
 post homines gladijs strictis in se confestim inuadentes Bardas conspicua-
 tus sibi moriendum sensit, seq; ad Basilij, qui mox Imperator fuit, pe-
 des abiecit. Verum ipsum inde abstractum frustatim concidunt: deinde
 genitalia ipsius membra hasta appensa per exercitum traducunt. In-
 gens autem turba concitata est, qua Imperatori periculum intentaret.
 Quam quidem vigilantissimus Praefectus Constantinus cum multis in
 medium confestim accurrens, sedauit, cum laudibus Imperatorem
 celebrans, iusta nece occisum Bardam pronuntiaffet. Atq; ita Bardas
 periit, qui Sedi Apostolicæ infestus fuit. Stat supra petram Eccle-
 sia, in quam si sagittas mittis, resiliunt tela in jaculantem. Quod
 Bardæ & Michaëli euenit, de quibus dici potest:

Vidi cruentos carcere includi duces,
 Et impotentis terga plebeiâ manu
 Scindi tyranni.

Senec. in
 Hercule, fur.
 Act. 3.

Nemo Christi Vicarium lædat. Et ille Christi, & Christus
 illius causam agit. Sed non credunt hoc mali Christiani, &
 quidam ad vim faciendam potentes, quia ceruis similes sunt, qui
 cum atraxere aures, acerrimi auditus sunt; cum remisere, surdi:
 sic & illi, si quid est, quod placeat, id procul etiam percipiunt:
 si quid secus, quantumuis clames, non intelligunt. Sed intelli-
 gent morituri, sicut Clotarius Francorum Rex, qui An. Christi
 565. & regni sui 51. cum multis muneribus ad limina B. Martini
 profectus est, ad cuius sepulchrum Turonos veniens, cunctas a-
 ctiones, quas fortasse negligenter egerat, replicans, & orans cum grandi
 gemitu, ut pro suis culpis B. Confessor Domini misericordiam exora-
 ret, ea, qua irrationabiliter commiserat, suo obtentu dilueret. Exin
 regressus dum in Cotia silua venationem exercet, à febre corripitur,
 & exinde Compendium siluam redijt: in qua cum grauius vexaretur
 à febre, aiebat: Vah, quid putatis? qualis est iste Rex caelestis, qui sic
 tam magnos reges interficit? In hoc enim radio positus spiritum exha-
 lauit. Quam multis morti vicinis, cum iam claudendi erunt
 oculi, oculi aperientur, vt tum demum videant, plurima à se se
 esse

I X.

Plin. lib. 8.
 cap. 33.

Baron. Tom.
 7. An 565. ex
 S. Greg Tu-
 ron. li. 4. hist.
 Franc. c. 21.

564 Cap. L I. Diuini iudicij equitas, etiam in Phoca Imperatore, esse neglecta, plurima contra rationem acta, quibus vel in ipsa venatione sibi vitæ filum incidere meruerunt?

X.
S. Greg. Tu-
ron. hist.
Franc. lib 3.
cap. 36. Ba-
ron. tom. 7.
An 552, 19,

Luculentum eiusce rei, in magno Satrapa narrat exemplum idem D. Gregorius Turonensis in Parthenij nece, cui regni Francorum à Theodoberto rege cura commissa erat. Sic enim scribit: *Franci, cum Parthenium in odio magno haberent, pro eo, quòd tributa eis antedicti Regis tempore inflixisset: ille verò in periculo se positum cernens, confugium ab urbe facit, & à duobus Episcopis suppliciter exorat, ut eum ad urbem Treuericam deducentes, populi sanientis seditionem suâ predicatione comprimerent. Quibus eantibus, nocte dum in stratu suo decumberet, per somnium vocem magnam emisit, dicens: Heu, heu succurrite, qui adestis, & auxilium ferte pereunti. A quo clamore expergefati, qui aderant, interrogabant, quid hoc esset? Respondit ille: Ausanius amicus meus cum Papijanilla coniuge, quos olim interfeci, ad iudicium me accersebant, dicentes: veni ad respondendum. Zelo enim ductus ante aliquot annos conjugem innocentem amicumq; peremerat. Igitur accedentibus Episcopis ad antedictam urbem, cum strepentis populi seditionem ferre non possent, eum in Ecclesia abdere voluerunt, scilicet ponentes eum in arca, & desuper sternentes vestimenta, qua erant ad usum Ecclesia. Populus autem ingressus, perscrutatusq; vniuersos Ecclesia angulos, cum nihil reperisset, frendens egrediebatur: Tunc vnus ex suspitione locutus, ait, in Arca, in qua non est inquisitus aduersarius noster. Dicentibus verò custodibus, nihil in ea aliud, nisi ornamenta Ecclesia contineri, illi clamorem postulant, dicentes: Nisi referaueritis velocius, ipsi eam sponte confringemus. Deniq; referatâ arca, amotis linteaminibus, inuentum extrahunt plaudentes, atq; dicentes: Tradidit Deus inimicos nostros in manus nostras: Tunc cadentes eum pugnis, spatisq; perurgentes, victis post tergum manibus ad columnam lapidibus obruunt. Vixisset diutiùs Parthenius, si rexisset clementiùs.*

Senec. Oed.
act. 3.

*Qui scepra duro saeuus imperio regit,
Timet timentes, metus in Authorem redit.*

XI.
Fr. Petrar-
cha l. 1. de re-
med. vtriusq;
Fortun. dial.
95.

Legem patitur, quâ vititur, qui crudelis est in imperando. Doctè Petrarca scribit, qui talem statum consecutus est, consecutum esse statum ceteri laboris, euentus ambigui, sed vt plurimum infelicitis. *Non te ad historias veteres, inquit, atq; externas mittam: quis*

quis Pherai Alexandri exitus? quis Dionysij Syracusij? quis Agri-
gentini Phalaridis? quis Hannonis Pæni? quis Eleacri Heracleensis?
quis Ephyrensis Aristotini? quis Lacedæmonij Nabidis? quis Hippar-
chi deniq; Atheniensis, quem occidisse immortalis gloria interfectoribus
fuit? Non ad recentiores, atq; domesticas, Cassium, Meliumq;, &
Manlium Romanos ciues, Catilinam quoq; & Gracchos, & Apulej,
non tyrannos quidem, sed tyrannidem affectantes; inq; impijs conati-
bus deprehensos, cæptosq; prohibitos atq; oppressos. Non postremò ad illos,
qui maiores non meliores iusti velo, Imperij trucem texere tyranni-
dem atq; injustam, Caium scilicet ac Neronem, Domitianum & Com-
modum ac Bastianum, reliquosque eius Ordinis, solo nomine Princi-
pes, quorum mens tyrannica ac Tyrannicus finis fuit, sed ad alios quos
anorum patrumq; memoria, seu etiam quos atas ac regio presens vi-
dit: hos ego, ne distantibus te fatigem, circumspicere & contemplari
jubeo, videbis usitatum, & communem Tyrannorum exitum, aut gla-
dium, aut venenum, vereq; illud à Satyrico dictum dices: Ad gene-
rum Cereris sine cade, & vulnere pauci Descendunt Reges, & sicca
morte Tyranni. Eiuscemodi autem tragicos casus, non sine æquil-
sima DEVS causa fieri permittit, siue justos, siue injustos Princi-
pes isti habuerint aggressores. Quod mea mens non est decidere.
Illud ad DEI prouidissimam sapientiam dilaudandam sufficit,
quòd talibus exemplis, vel reos meritò voluerit plecti, vel etiam
innocentes passus sit occidi, vt in humana potentia nemo ni-
mium fidat. Quò quis altior est, altiùs cadere potest: & quem
omnes timent vnum in terris, vaus timet omnes. Quod Clau-
dianus cecinit his verbis.

*Qui terret, plus iste timet: sors ista tyrannis
Conuenit, inuideant claris, fortesq; trucident,
Muniti gladijs viuant, septiq; venenis
Ancipites habeant arces, trepidiq; minentur.*

Claud. 4.
Honor.

